VYUČOVANIE SNOWBOARDINGU NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH TEACHING SNOWBOARDING IN SECONDARY SCHOOLS

J. Michal, & S. Straňavská

Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Filozofická fakulta, Katedra telesnej výchovy a športu, Slovenská republika

---

Abstract

The aim of the research was to point out through the analysis of secondary school pupils' views on the state of teaching and realization of snowboarding within the framework of school physical and sports education. The survey was attended by 551 pupils from secondary schools in Banská Bystrica, Liptovský Mikuláš, Poprad and Zvolen. In the research, we used the questionnaire created by us for secondary school pupils. After the snowboard training, more than 78.23% of the respondents found their improvement, of which the girls (87.24%) compared with the boys (71.75%). We can say that snowboarding is a sport and physical activity that can lead pupils to create a lasting relationship to physical activity.

Keywords: snowboarding; physical and sports education

Súhrn

Cieľom výskumu, bolo poukázať prostredníctvom analýzy názorov žiakov stredných škôl na stav vyučovania a realizácie snowboardingu v rámci školskej telesnej a športovej výchovy. Výskumu sa zúčastnilo 551 žiakov zo stredných škôl v Banskej Bystrici, Liptovskom Mikuláši, Poprade a Zvolene. Vo výskume sme použili nami vytvorený dotazník pre žiakov stredných škôl. Svoje zlepšenie po absolvovaní snowboardového výcviku konštatovalo viac ako 78,23 % respondentov, z toho dievčat (87,24 %) oproti chlapcom (71,75 %). Môžeme konštatovať, že snowboarding je športom a pohybovou aktivitou, ktorá môže viesť u žiakov k vytvoreniu trvalého vzťahu k pohybovej aktivite.

Kľúčové slová: snowboarding; telesná a športová výchova

Úvod

Pri reforme školského systému na Slovensku v roku 2008 sa podarilo prelomiť ľady a snowboarding bol zaradený ako výberový predmet na základných a stredných školách. Školy tak už nemusia mať strach z toho, že vyučovaním snowboardingu porušujú predpisy a smernice. Hneď po prijatí nových učebných osnov, začali základné a stredné školy realizovať snowboardový výcvik. Niektoré školy začali so snowboardovým výcvikom v rámci lyžiarskeho kurzu a niektoré išli cestou samostatných snowboardových kurzov.

Snowboarding je súčasťou telesnej a športovej výchovy v rámci lyžiarskych kurzov, začína pozitívne vplývať na zdatnosť, posilnenie svalstva a rozvoj kondície. Splňa rovnaké ciele ako telesná a športová výchova a snaží sa o rovnomerný rozvoj jedinca, ktorý musí rýchlo a správne reagovať, tým sa zapája do procesu po stránke psychickej ale aj fyzickej. Tu nastáva paralelné prepojenie cieľov snowboardingu a telesnej a športovej výchovy. Po reforme školského vzdelávacieho systému je školská telesná výchova zaradená do oblasti Zdravie a pohyb a jej presný názov je Telesná a športová výchova. Ako uvádzajú Adamčák – Nemec (2010) telesná a športová výchova je hlavným prostriedkom všestranného telesného rozvoja žiakov. Realizácia úloh vyplývajúcich z cieľov telesnej výchovy je závislá od podmienok, obsahu, od úrovne žiakov a aj od úrovne učiteľa, jeho skúseností, veku, flexibility, od úrovne jeho vedomostí, a pod. Učiteľ je základným činiteľom v celom vyučovacom procese. Vlastnosti učiteľovej osobnosti ovplyvňujú aj vzťah žiakov k učeniu vôbec. O potrebe zmeny obsahu a systému vzdelávania,

zmeny postavenia a statusu učiteľa a potrebnej transformácií vzdelávacieho systému sa diskutuje už roky nielen v médiách, ale aj v odbornej verejnosti (Beňák, 2012).

Melkus (2009), konštatuje, že zaradením snowboardingu do učebných osnov v sezónnych športoch pre základné a stredné školy urobilo školstvo významný krok na zatriaktívnenie telesnej a športovej výchovy pre súčasnú generáciu mladých ľudí. Viacerí autori Bartík (2006), Michal (2009) uvádzajú záujem žiakov základných a stredných škôl o zaraďovanie nových netradičných foriem pohybových aktivít a športov do školskej telesnej výchovy a konštatujú, že zaraďovanie takýchto aktivít je motivačným činiteľom k vykonávaniu pravidelných pohybových aktivít.

Práve z tohto hľadiska je potrebné vedieť, aké záujmy a názory majú naše deti a mládež v oblasti pohybových aktivít. Záujmami a postojmi k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu z oblasti sezónnych činností sa zaoberalo viacero autorov Michal (2010), Beňák (2012) a ďalší. Král (2007) dotazníkom pre učiteľov na stredných školách v Banskej Bystrici a Brezno uvádza, že až 92 % učiteľov uviedlo, že žiaci na kurzoch majú záujem o snowboarding. Anketou u žiakov zistil, že až 82 % prejavilo záujem o vyučovanie snowboardingu. Michal (2010) na základných školách v okrese Žilina, zisťoval na vzorke 99 žiakov druhého stupňa záujem o snowboarding, lyžovanie a športovanie vo voľnom čase. Z výsledkov vyplýva, že vo voľnom čase preferuje lyžovanie 62 % a snowboarding 33 % žiakov ale za zaujímavejšie a pútavejšie pokladá 50 % žiakov lyžovanie a až 45 % snowboarding. Na základe tohto zistenia autor konštatuje existenciu predpokladu, že žiaci, ktorí preferujú lyžovanie vyskúšajú snowboarding, ba možno aj zmenia športovú orientáciu z lyžovania na snowboarding.

Cieľom výskumu, bolo poukázať prostredníctvom analýzy názorov žiakov stredných škôl na stav vyučovania a realizácie snowboardingu v rámci školskej telesnej a športovej výchovy po jeho zaradení do školského vzdelávacieho systému.

Metodika

Výskumu sa zúčastnilo 551 žiakov zo stredných škôl v Banskej Bystrici, Liptovskom Mikuláši, Poprade a Zvolene. Použili sme nami vytvorený dotazník pre žiakov stredných škôl. Jednotlivé odpovede žiakov sme analyzovali z pohľadu intersexuálnych vzťahov – medzi chlapcami a dievčatami. Dotazníky pre žiakov stredných škôl sme distribuovali v 2. polroku školského roku 2017/2018. Zaujímali nás názory žiakov na priebeh a úroveň snowboardového výcviku ako aj na úroveň osobných zručností, z oblasti snowboardingu. Samotné výsledky sú spracované pomocou základných štatistických metód. Pri spracovaní dotazníkov sme sa zamerali na vyjadrenie frekvenčného výskytu v percentách. Použili sme vzťahovú analýzu sledovaného okruhu problematiky, hodnotenú pomocou Chi-kvadrátu na $p < 0,05$.

Výsledky a diskusia

Jednou z úloh v rámci výskumu bolo zisťovanie vzťahu žiakov stredných škôl v Banskej Bystrici, Liptovskom Mikuláši, Poprade a Zvolene k snowboardingu. Na základe výsledkov konštatujeme, že žiaci stredných škôl v okresoch Banskej Bystrice, Liptovskom Mikuláši, Poprade a Zvole nemajú pozitívny vzťah k snowboardingu. Veľmi pozitívny vzťah k snowboardingu na stredných školách má 39,74 % chlapcov a 46,23 % dievčat a skôr pozitívny vzťah k snowboardingu zaujalo 24,14 % chlapcov a 15,63 % dievčat. Celkovo má pozitívne orientovaný vzťah k snowboardingu viac ako 63 % chlapcov a viac ako 61 % dievčat. Chovanová (2011) konštatuje, že bol zaznamenaný výrazný záujem o snowboarding nielen u chlapcov, ale aj u dievčat 10 – 15 ročných. Na základe prieskumu autorka odporúča zaujímať sa o názory a záujmy už žiakov stredného školského veku a motivovať ich k pohybovým aktivitám. Zaradenie snowboardingu do učebných osnov pozitívne hodnotí Melkus (2009), Beňák (2012), ktorí zhodne konštatujú, že sa urobil dôležitý krok pre zatriaktívnenie telesnej a športovej výchovy.

Správne realizovaný kurz svedčí o dobrej práci učiteľa. S efektivitou snowboardového výcviku úzko súvisí aj ponímanie využitia času, z pohľadu samotných žiakov. Z výsledkov výskumu na stredných školách (obr. 1) nám vyplýva, že chlapci boli k hodnoteniu využitia času kritickejší ako dievčatá, čo sa nám potvrdilo ako štatisticky významné na hladine významnosti $p < 0,05$. V celkovom výsledku môžeme konštatovať, že s využitím času bolo úplne a čiastočne spokojných takmer 69,25 % chlapcov a 79,42 % dievčat, čo považujeme z pohľadu práce učiteľov za pozitívne.

Jednou z úloh nášho výskumu bolo zistiť, ako hodnotili respondenti svoje snowboardové zručnosti pred začiatkom výcviku. Z výsledkov výskumu môžeme konštatovať (obr. 2), že snowboardového

výcviku sa zúčastnili nielen žiaci, ktorí už ovládajú základy jazdy na snowboarde a pokladajú sa minimálne za pokročilých, ale aj 33,25 % chlapcov a 46,28 % dievčat, ktorí nevedeli vôbec snowboardovať.

Obrázok 1./ Figure 1.

Využitie času počas snowboardového výcviku./ The use of time during the snowboard training.

Obrázok 2./ Figure 2.

Sebahodnotenie snowboardových zručností pred kurzom./ Self-assessment of snowboard skills before the course.

Zaujímalo nás aj vlastné hodnotenie žiakov ich zmeny úrovne zručností po absolvovaní kurzu snowboardingu. Svoje zlepšenie (určite resp. asi áno) po absolvovaní snowboardového výcviku na stredných školách konštatovalo viac ako 78,23 % respondentov (obr. 3). Vyšší percentuálny podiel kladných odpovedí zaznamenávame u dievčat (87,24 %) oproti chlapcom (71,75 %).

Ďalej nás zaujímal názor žiakov na kurz, ktorého sa zúčastnili. Žiaci mali možnosť výberu 4 odpovedí. Najviac žiakov na SŠ, až 61,31 % chlapcov a 63,28 % dievčat, považuje absolvovaný kurz za pestrý a zaujímavý, 20,86 % chlapcov a 25,42 % dievčat považuje kurz za striedavo pestrý a nudný (obr. 4). Z hľadiska intersexuálnych rozdielov sa nezaznamenali štatisticky významné rozdiely. Celkovo môžeme konštatovať, že snowboard je relatívne mladá športová disciplína, ktorá je u mládeže veľmi populárna. Je dobré že učitelia dokážu prispôsobiť svoju výuku práve týmto novým trendom, ktoré sú pre žiakov veľmi atraktívne a zaujímavé.

S tým, že u žiakov sa prejavila spokojnosť s vedením snowboardového výcviku úzko súvisí aj skutočnosť, že na SŠ 84,25 % chlapcov a 88,24 % dievčat by si v budúcnosti (určite resp. asi áno) chcelo zopakovať snowboardový výcvik a tak upevniť svoje zručnosti z tejto oblasti (obr. 5). Aj z tohto pohľadu je zřejmé, že zaradenie snowboardového výcviku bolo správnym krokom pri zostavovaní nových učebných osnov. Aj výsledky Nemca – Beřáka (2013) dokumentujú vysoký záujem žiakov o opätovnú organizáciu kurzu aj v budúcnosti, čo potvrdzuje dlhoročnú tradíciu, zvyšovanie kvalitatívnej úrovne vyučovania zimných športov a význam týchto športov pre človeka. Takmer k totožným výsledkom dospel aj Michal (2010).

Obrázok 3./ Figure 3.

Sebahodnotenie zlepšenia snowboardových zručností po kurze./ Self-assessment to improve skills after the course snowboard.

Obrázok 4./ Figure 4.

Názor žiakov na pestrosť a zaujímavosť./ Point of view of the pupils on the variety and interest.

Autori Modrák – Nemčík (2006), Beťák (2012) konštatujú, že zavedenie snowboardingu sa stretlo s pozitívnou odozvou nielen u žiakov, ale aj u vyučujúcich a takmer všetci žiaci prejavili záujem absolvovať ďalší snowboardový kurz aj v budúcnosti. Vo výskume konštatuje Michal (2010), že až 89 % snowboardistov a 58 % lyžiarov sa vyjadrilo za opätovné zaradenie snowboardingu do výcvikových kurzov.

Obrázok 5./ Figure 5.

Záujem o snowboardový výcvik v budúcnosti./ Interested in snowboard training in the future.

Záver

Nami získané údaje nemajú reprezentatívny charakter a ich interpretácia má obmedzený význam, považujeme ich za aktuálne vzhľadom k zavádzaniu snowboardu do škôl. Snowboardového výcviku sa zúčastňujú nielen žiaci, ktorí už vedú snowboardovať, ale aj žiaci, ktorí nevedia snowboardovať.

Svoje zlepšenie po absolvovaní snowboardového výcviku na stredných školách, konštatovalo viac ako 78,23 % respondentov, z toho dievčat (87,24 %) oproti chlapcom (71,75 %).

Na základe našich výsledkov súhlasíme s názorom Modráka – Nemčíka (2006), Beťáka (2012), ktorí hovoria o snowboardingu ako o športe, ktorý je rýchlo sa rozvíjajúci a veľmi populárny pre mládež vďaka spojeniu dvoch dynamických činiteľov (princíp voľnosti a samostatnosti) a rýchlosti pri určitej dávke adrenalínu. Toto tvrdenie potvrdzuje aj fakt, že z pohľadu atraktivity zvolili žiaci stredných škôl práve snowboarding za veľmi atraktívny šport v ich vzdelávaní.

Snowboarding sa za posledné roky stal veľmi populárnym nielen v zahraničí, ale aj na našich svahoch. Mnoho mladých už snowboard preferuje viac ako lyžovanie, z dôvodu väčšej rýchlosti, pohodlnosti a v neposlednom rade aj štýlu. Snowboarding nie je len o jazde na doske, ale aj o obliekaní a dokonca aj o móde. V niektorých strediskách sa konajú akcie, kde sa prezentujú rôzne značky, či už dosiek, viazaní alebo priamo oblečenia. Ľudí a hlavne mladých láka aj mnoho extrémnych súťaží. Všetky tieto aspekty predurčujú ešte väčší záujem ako doposiaľ, a veríme, že nasledujúce roky to bude viesť len k zlepšeniu a snowboarding sa stane doménou aj ostatných, ktorí to doposiaľ nevyskúšali.

Snowboardovanie je športom a pohybovou aktivitou, ktorá môže viesť u žiakov k vytvoreniu trvalého vzťahu k pohybovej aktivite a tým formovaniu zdravého spôsobu života. Na základe nášho výskumu odporúčame:

- pri vyučovaní snowboardingu by mali učitelia využiť možnosti, ktoré im poskytujú štátne a školské vzdelávacie programy;
- odporúčame, aby okrem základov snowboardingu učitelia zvládli základné technické činnosti na svahu pri snowboardingu;
- venovať zvýšenú pozornosť vyučovaniu snowboardingu zo strany vyučujúcich. Ako vyplynulo aj z nášho výskumu, žiaci by chceli mať v rámci telesnej a športovej výchovy viac snowboardových kurzov. Je potrebné, aby žiaci zvládli základy snowboardingu.

Literatúra

- Adamčák, Š., & Nemec, M. (2010). *Pohybové hry a školská telesná a športová výchova*. Banská Bystrica: FHV UMB.
- Bartík, P. (2006). Postoje žiakov 1. stupňa ZŠ k telesnej výchove a pohybovým aktivitám v regióne Čadca. In *Efekty pohybového zatížení v edukačním prostředí tělesné výchovy a sportu*. Olomouc: FTK UP.
- Beťák, B. (2012). Postoje žiakov gymnázia v Martine k telesnej výchove a športu. In *Zborník prác z fakultného kola študentskej vedeckej aktivity 2012, vedy o športe*. Banská Bystrica: KTVŠ FHV UMB.
- Chovanová, E. (2011). Záujem školskej mládeže o lyžovanie a snowboarding. In *Perspectives of physical training process at schools*. Obereggsheim: SAS School Innsbruck – Austria.
- Král, L. (2007). Súčasný stav a zmeny vo vyučovaní zjazdového lyžovania na školách v Banskej Bystrici a v Brezne. In *Mladá veda 2007*. Banská Bystrica: FHV UMB.
- Melkus, P. (2009). *Metodika výcviku snoubordingu*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum.
- Michal, J. (2009). Snowboarding v školskej telesnej výchove. *Športový edukátor*, 2(2), 57–66.
- Michal, J. (2010). Snowboarding ako súčasť telesnej výchovy. In *Telesná výchova - prostriedok vytvárania vzťahu mladej generácie k pohybu a športu*. Zvolen: Technická univerzita.
- Modrák, M., & Nemčík, R. (2006). O potrebe zaradenia nácviku aj snowboardingu do učebných osnov pre žiakov ZŠ a SŠ. In *Zborník prác z 11. vedecko-pedagogickej konferencie Zdravá škola*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum.
- Nemec, M., & Beťák, B. (2013). Voľnočasové aktivity žiakov a žiačok stredného školského veku so zameraním na zimné športy. In *Technika a didaktika športov v prírode a turistiky*. Bratislava: FTVŠ UK.

doc. PaedDr. Jiří Michal, Ph.D.

Katedra telesnej výchovy a športu

Filozofická fakulta Univerzita Mateja Bela

Tajovského 40, Banská Bystrica 974 11

Slovenská republika

jiri.michal@umb.sk